

АВІАЦІЙНІ ТЕРМІНИ В ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ**Болдирева А. Є.**

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та практики перекладу
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-4327-3773
annelina2207@gmail.com*

Яровенко Л. С.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та практики перекладу
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0001-6199-0974
yarovenkoludmila@ukr.net*

Ключові слова: спеціальна лексика, терміносистема, передача, еквівалентність, вихідна мова, мова перекладу.

У статті надається стислий огляд поглядів дослідників на визначення терміна, термінології, лінгвістичні характеристики термінів, проблему їх перекладу. Матеріалом дослідження послугував роман відомого канадського письменника британського походження Артура Гейлі «Аеропорт» та його переклад російською мовою. Терміни, навіть цілі терміносистеми та термінологія у функції особливого пласта лексики були предметом досліджень різноманітних робіт із лінгвістичної, логічної та власне наукової точки зору. Кожного року інтерес до різних проблем термінології як із теоретичного, так і з практичного аспекту збільшується. Це відбувається внаслідок надзвичайного значення термінології в сучасній мові, що є безпосереднім відображенням ролі науки в сучасному суспільстві. Нині проблема дослідження термінології є однією з найважливіших задач сучасного мовознавства. Є багато робіт, в яких розглядається само поняття терміна, його лінгвістичні та семантичні складники, розкривається зміст цього поняття. У наш час на матеріалі різноманітних мов дослідники вивчають специфічні особливості науково-технічних текстів, структуру термінів, шляхи їх утворення, питання стандартизації та упорядкування термінології, проблему вибору еквіваленту й досягнення адекватності перекладу. Точність вираження думки в оригіналі та точність її вираження в перекладі потребують широкого використання термінології – знайомства перекладача з термінологічними системами обох мов, вміння працювати з галузевими словниками та користуватися консультаціями спеціалістів. Питання зіставного та порівняльно-типологічного дослідження науково-технічних термінів, їх перекладів все ще залишаються малоопрацьованими. У роботах цьому напрямку не спостерігається єдності ані у визначенні терміна, ані в однозначному викладенні їхніх властивостей, ані способів їх перекладу тощо. Наша стаття присвячена перекладу термінів, проте матеріалом дослідження послугував не науковий чи технічний текст, а художній твір. Це, безсумнівно, впливає на способи передачі термінів під час перекладу. У нашій статті ми вивчимо ці особливості, підкріплюючи наші спостереження прикладами з досліджуваного роману.

AVIATION TERMS IN LITERARY TRANSLATION

Boldyreva A. Ye.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Translation Department
Odessa I. I. Mechnikov National University
Fransuzskii blvd., 24/26, Odessa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4327-3773
annelina2207@gmail.com*

Yarovenko L. S.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Translation Department
Odessa I. I. Mechnikov National University
Fransuzskii blvd., 24/26, Odessa, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6199-0974
yarovenkoludmila@ukr.net*

Key words: *special lexis, term system, rendering, equivalence, source language, target language.*

The article summarises views of different scholars on the term definition, and the ways of their rendering while translating. Research has been done on the basis of a novel by a famous English-Canadian writer A. Hailey “Airport” and its translation into Russian. Terms, even the whole term systems and terminology as a specific layer of the language have been the object different investigations from linguistic, logic and academic points of view. Each year the interest in various problems of terminology in both theoretical and practical aspects gets bigger. The reason of this is the terminology great importance in the modern language, which in its turn reflects the role of science in the society. Nowadays the problem of terminology investigation is one of the main modern linguistics objectives. There is a number of various works which define the term, give their linguistic and semantic peculiarities, interpret terms. At present scholars in different languages are studying specific peculiarities of scientific-technical texts, terms structures, the ways of their formation, problems of terms standardisation and ordering, the problem of equivalence and adequacy while translating terms. Accuracy of phrasing in the source and target languages requires terminology usage – the translator’s acknowledge with term systems of both languages, their ability to work with the dictionaries and consult the specialists. The problems of contrastive, comparative and typological investigation of scientific-technical terms, their translation are still unsolved. There is no sameness of views of either term definition, or unicity understanding of their peculiarities, or the ways of their translation etc. This article is dedicated to the problem of rendering terms while translating. However, the material of our investigation is not a scientific or technical text, but belles-letter one. Undoubtedly this fact affects the ways of terms translation. We will study these peculiarities in this article backing up our arguments with examples from the investigated novel.

Постановка проблеми. У час науково-технічної революції, складних фінансово-політичних відношень, розвитку різноманітних галузей науки не тільки з’являється потреба в спеціальних галузевих термінологічних словниках, довідниках, але нерідко навіть газети, журнали, призначені для широкого кола читачів, художня література

насичуються термінами, в яких може розібратися тільки спеціаліст і під час перекладу яких виникає потреба в консультації спеціаліста. Нині термінологія є способом обміну та поширення інформації у світовій науковій спільноті, проте питання особливостей перекладу термінів потребує глибокого аналізу та систематизації з огляду на вагомість

цієї проблеми в контексті сучасної глобалізації суспільства.

Дослідженню термінів як проблемі наукових пошуків присвячені роботи таких відомих лінгвістів, як І.В. Арнольд, С. Влахова та С. Флоріна, Ж.А. Голикової, С.В. Гриньов-Гриневича, В.І. Карабана, Т.Р. Кияка, Б.Н. Клімзо, А.Я. Коваленко, І.В. Корунця, Д.С. Лотте, Л.Л. Нелюбіна, Р.Ф. Проніної, А.А. Реформатського, А.В. Супранської, А.Ф. Федорова, Ф.А. Циткіної та інших. Проте питання зіставного та порівняльно-типологічного дослідження науково-технічних термінів, їх перекладу все ще залишаються малоопрацьованими. У роботах із цього напрямку не спостерігається єдності ані у визначенні терміна, ані в однозначному викладенні їхніх властивостей, ані в способах їх перекладу тощо.

Ця стаття присвячена комплексному вивченню окремої групи термінів, а саме: авіаційних термінів в оригіналі та перекладі художнього тексту з англійської російською мовою. Комплексність дослідження полягає у спробі одночасно дослідити кілька питань термінознавства та його перекладу: встановленню характерних рис поняття «термін», визначенню його властивостей, дослідженню основних способів перекладу термінів.

Головна **мета** нашого дослідження – розглянути авіаційні терміни в художньому тексті та встановити основні шляхи їх перекладу.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких **завдань**: дати визначення поняттю «термін»; розглянути характерні властивості термінів; проаналізувати переклад термінів у художньому тексті.

Об'єктом вивчення є термінологічні одиниці авіаційної галузі в художньому тексті оригіналу та перекладу.

Предметом дослідження є система способів перекладу англійських авіаційних термінів російською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження будь-якої термінологічної системи починається з висвітлення того, що саме таке термінологія. Більшість авторів згодні з тим, що загальноприйнятого визначення терміна не існує. Деякі дослідники наводять десять та більше визначень терміна, зроблених із точки зору різних наук, де використовується термінологія. Не викликає сумнівів той факт, що термін завжди позначає поняття. Лінгвістична наука, даючи визначення терміну, намагається виявити та описати мовні властивості термінології.

Відомо, що терміни існують не просто в мові, а входять у склад певної термінології, яку можна визначити як «загальну сукупність спеціальних найменувань різних галузей науки та техніки, що функціонують у сфері професійного спілкування» [1, с. 11]. У цьому розумінні термінологія набли-

жується до поняття «мова науки», що виступає «засобом професійного спілкування спеціалістів різних галузей знання» [1, с. 13]. Водночас термінологія являє собою окрему підсистему лексики літературної мови, що забезпечує професійну комунікацію. Тобто під термінологією варто розуміти не просто сукупність, а систему термінів, що поєднує поняття, якими вона оперує. Термін завжди наділений якістю позначати наукове поняття, яке становить з іншими поняттями відповідної галузі науки одну семантичну систему. Термінологічна система – сукупність елементів, що знаходяться у зв'язку один з одним та утворюють певну цілісність, єдність [2, с. 10].

У лінгвістичній літературі є велика кількість визначень поняття «термін». Також існує багато критеріїв для ідентифікації термінологічних одиниць у тексті. Незважаючи на те, що у поглядах на термін існують розбіжності, дослідники цього явища визнають той факт, що терміни є повноправними частинами лексичної системи мови, які істотно відрізняються від інших лексичних одиниць мови.

І.В. Арнольд дає таке визначення терміна: це – слово або словосполучення, яке визначає поняття спеціальної галузі знань, науки або культури і обслуговує комунікативні потреби в тій сфері людської діяльності. Сукупність термінів тієї чи іншої галузі утворює її термінологічну систему [3, с. 230].

Р.К. Міньяр-Белоручев називає терміном слово, що наділене якістю позначати наукове поняття, що утворює з іншими поняттями цієї галузі науки чи техніки одну семантичну систему [4, с. 175]. Терміни завжди пов'язані з тим або іншим видом людської діяльності й утворюють професійно замкнуту термінологічну номенклатуру. Слово стає терміном щоразу, як починає позначати наукові поняття про предмети, явища, ознаки, які становлять разом з іншими поняттями цієї галузі науки одну семантичну систему. Після того як слово стало терміном, воно наділяється однозначністю і одержує фіксований зв'язок із денотатом.

Ж.А. Голикова визначає термін як слово, що має суворо певне значення, що є елементом підмови науки. Термін виконує номінативну функцію та позбавлений емоційної окраски. Він, на відміну від реалії, не має національної приналежності і є надбанням усього людства. Терміни утворюються штучно для найменування тих чи інших предметів або шляхом свідомого переосмислення вже наявних слів [5, с. 191].

Оскільки єдиної думки щодо визначення терміна в лінгвістичній літературі поки що немає, Р.Ф. Проніна вводить поняття ідеального терміна. Сутність визначень цього терміна зводиться до того, що найближчим родовим поняттям найчастіше називають «слово» або «словосполучення», або «мовний знак» й виділяють такі ознаки видо-

вих відмінностей: системність (або систематичність), незалежність від контексту, однозначність, точність, наявність класифікаційної дефініції, стислість, стилістична нейтральність [6, с. 37].

«Однак ці вимоги до терміна не слід розуміти занадто прямолінійно, тому що ідеальних термінів, які цілком задовольняють вимогам лінгвістів, мабуть, не існує» [Там саме]. Навіть не дуже глибоке дослідження термінології в галузі медицини, біології й інших наук показує, що далеко не завжди термін точно виражає спеціальне поняття, не завжди є однозначним і виражає тільки одне поняття, не завжди він входить тільки в одну терміносистему, не завжди тільки одне слово – термін, далеко не завжди термін відбиває у своїй значимій структурі характерні ознаки об'єкта термінування. Основна специфіка терміна полягає в його спеціальному, професійному вживанні. Сфера його вживання обмежена визначеною галуззю знання. Однак Ф.А. Циткіна, підкреслюючи цю властивість, вважає, що її не варто доводити до крайності. Вона не згодна з думкою, що «ні у формі, ні у змісті не можна знайти істотної різниці між словом неспеціальної лексики і словом лексики термінологічної» [7, с. 10].

Дуже спірним також є питання однозначності терміна та синонімії термінів. Дослідники С. Влахов та С. Флорін пишуть, що, незважаючи на те, що однозначність та відсутність синонімії є рисами терміна, саме ці риси не обов'язково притаманні всім термінам, це міф [8, с. 277].

Ф.А. Циткіна також зазначає: «Хоча для терміна, з одного боку, характерна співвіднесеність із певним поняттям та прагненням до однозначності, внаслідок чого низка термінів отримує деяку незалежність від контексту, це ще не значить, що терміни не залежать від контексту. Саме в ньому виявляється його значення» [7, с. 24].

Розглянувши погляди різних вчених на визначення поняття «термін» та його властивості, надамо робоче визначення терміна. Термін – це слово чи словосполучення (переважно іменник чи словосполучення з іменником у якості опорного слова), що найменше наукове поняття та має обмежену професійну сферу використання.

Переклад термінів у спеціальних текстах не становить великих труднощів: перекладач користується двомовними термінологічними словниками, що дає йому змогу знаходити для термінів в оригіналі їхні еквіваленти в мові перекладу. Проблема тут може бути тільки з тим, що наука та техніка, в підмові яких активно використовуються терміни, розвиваються швидше, ніж з'являються словники, що фіксують нові слова в мові. Як доводять спостереження, час запізнення становить 10–15 років. Проте якщо якогось терміна ще немає у словнику, перекладач може надати описо-

вий переклад чи просто використати транскрипцію чи транслітерацію.

В епоху НТР масове проникнення спеціальних термінів у белетристику й публіцистику, широку «термінологізацію» мови СМІ на фоні швидкого розвитку науки та техніки доводять, що терміни стали невід'ємною частиною нашого життя і, тим самим, художньої літератури. Саме тому дослідники заявляють про серйозність проблеми перекладу термінів.

Болгарські дослідники С. Влахов та С. Флорін зазначають, що переклад термінів – нелегка справа. Це пов'язано з кількома факторами, насамперед із рисами, властивими терміну. Так відсутність однозначності терміна ускладнює справу, термін часто перекладається терміном тільки в науково-технічних текстах, коли елементи термінології знаходяться у своєму природньому оточенні, в підмові науки. У художньому тексті все відбувається по-іншому. Переклад термінології являє собою серйозну проблему ще й тому, що поведінка цих засобів виразу, властивих науковій та технічній мові, в художньому тексті змінюється, оскільки функції їх у різному за жанром середовищі неоднакові. У науковому тексті, тобто у своєму природньому середовищі, термін відіграє номінативну роль: це знак, що указує на точно визначене поняття. У художньому тексті термін виконує, насамперед, поставлену автором стилістичну задачу, не втрачаючи при цьому свого предметного значення. Звідси відмінності у постановці питання про переклад термінів залежно від жанру. Дослідники кажуть, що спочатку термін потрібно розпізнати в тексті, відрізнити його від загальнолітературного слова. Ускладнення можуть виникнути через омонімію та полісемію, а також через їхню прозору внутрішню форму. Дослідники зазначають, що частіше за все термін перекладається все ж таки терміном, тобто еквівалентом. Якщо в мові перекладу еквіваленту немає, то в спеціальній літературі можна використати транскрипцію або утворити свій термін шляхом калькування, створення неологізму, укладання складеного терміна, або можна використати загальномовну одиницю у статусі терміна. Проте в підмові науки небажано використовувати описовий переклад. У художньому перекладі можливості перекладача ширше. Поряд зі всіма названими вище способами перекладу термінів перекладач може використовувати аналогічні терміни в мові перекладу, наприклад, якщо у мові перекладу немає еквіваленту назви якогось будівельного інструменту, можна замінити його на будь-який, максимально близький за функціями до оригінального. У художньому тексті можна також застосовувати трансформації, насамперед, заміну видового поняття родовим,

тобто генералізацію, наближену заміну синонімом, навіть нульовий переклад. Вибір належного способу перекладу залежить від семантичної значущості терміна, від його «освітленості» в тексті. Цей вибір визначається контекстом та окремо стилістичною роллю терміна. Введення в художній текст нового терміна, що є продуктом термінотворчості перекладача, небажане [8, с. 277–286].

Серед основних способів перекладу термінів А.А. Вейзе, Н.Б. Киреев, І.К. Мирончиков виділяють смисловий розвиток, конкретизація, узагальнення, введення та пропуск слів, антонімічний переклад, переформулювання [9, с. 46–47].

О.Ф. Федоров говорить про перевагу в процесі перекладу термінів використання еквіваленту, проте наголошує на проблемі відсутності в перекладних словниках всіх наявних та постійно виникаючих у будь-якій мові нових термінів-еквівалентів. Дослідник застерігає про ризик використання хибних еквівалентів [10, с. 185–192].

Ф.А. Циткіна виділяє використання еквіваленту як основного способу перекладу термінів. Крім того, вона говорить про використання транскрипції та транслітерації (передача звукової чи графічної форми терміна), калькування (повне та неповне семантичне калькування), розширення значення (переклад зі збільшенням кількості елементів термінологічного сполучення і додавання семантичних компонентів у мові перекладу), компресія (зменшення кількості елементів і опущення семантичних компонентів у мові перекладу) [7, с. 25, с. 71–73, с. 90, с. 101].

У нашому дослідженні для аналізу способів перекладу термінів у художньому тексті ми беремо за основу робочу класифікацію, що базується на поглядах різних дослідників (переважно на поглядах Ф.А. Циткіної та додаючи до її класифікації описовий переклад, на якому наголошує більшість дослідників, кажучи саме про переклад художніх текстів). Таким чином, наша класифікація способів перекладу термінів виглядає таким чином: використання лексичного еквіваленту, транскрипція/транслітерація, калькування, описовий переклад, компресія (звуження структури), розширення структури.

Дослідження особливостей перекладу авіаційних термінів проводилося на матеріалі художнього твору, а саме роману Артура Гейлі «Аеропорт» та його перекладу російською мовою, виконаному Т. Кудрявцевою та Т. Озерською.

Загалом з усіх 388 випадків вживання автором твору авіаційних термінів роману більшість перекладається за допомогою лексичного еквіваленту (33,2%).

Air Traffic Control, hampered by the loss of runway three zero, had instituted flow control procedures ... (11, с. 6).

Поскольку **полоса три-ноль** оказалась заблокированной, **командно-диспетчерскому пункту** пришлось установить жесткий контроль над воздухом ... (12, с. 17).

У цьому прикладі вжито два терміна, різні за структурою: *Air Traffic Control* – термінологічне словосполучення, *runway* – складний термін. Проте обидва терміна перекладені за допомогою лексичних еквівалентів. Перший перекладено як *командно-диспетчерский пункт*, другий – *полоса*. Стосовно перекладу останнього терміна треба зазначити, що повний переклад його звучить як *взлетно-посадочная полоса*, й такий словниковий переклад являє собою приклад застосування розширення значення терміна як один зі способів перекладу термінології взагалі. Але в нашому випадку перекладачка надала скорочений варіант перекладу цього терміна, усікши визначення *полоса* (*взлетно-посадочная*), тим самим використавши лексичний еквівалент.

An instant after the dynamite charge ripped the aircraft skin, the cabin decompressed (11, с. 493).

Повреждение фюзеляжа тотчас повлекло за собой **разгерметизацию** (12, с. 351).

У цьому випадку в оригіналі автор дуже метафорично описав наслідок вибуху в авіалайнері: *the dynamite charge ripped the aircraft skin* (*вибухом динаміту зірвало шкіру літака*), проте в перекладі перекладачка дуже серйозно та по-діловому говорить: *повреждение фюзеляжа*, що, по суті, є тим самим. Термін-дієслово *decompress* перекладений еквівалентним терміном у мові перекладу *разгерметизация*, вираженим іменником.

Другу сходинку за частотністю вживання певного способу перекладу авіаційних термінів досліджуваного роману займає калькування (25,3%), причому повне калькування. Випадків вживання часткового калькування не було знайдено.

Baggage and freight compartments in the belly had been emptied (11, с. 63).

Освободили также багажные и грузовые отсеки (12, с. 54).

У цьому прикладі термінологічні словосполучення *baggage compartments* та *freight compartments* перекладені за допомогою послівного перекладу, тобто калькування: *багажные отсеки* та *грузовые отсеки*.

The tower watch chief on the floor above had been promptly informed of the distress signal (11, с. 105).

Руководитель полетов на верхнем этаже был немедленно поставлен в известность о сигнале бедствия (12, с. 83).

Термінологічне словосполучення *distress signal* у процесі перекладу було кальковано, правда зі зміною порядку слів – *сигнал бедствия*. Інше термінологічне словосполучення *tower watch chief*, що складається з трьох слів, перекладено за допо-

могою компресії: в перекладному тексті маємо словосполучення, що складається з двох компонентів – *руководитель полетов*.

Компресію було вжито у 12,9%. Компресія – спосіб, протилежний розширенню структури, який являє собою зменшення кількості елементів і опущення семантичних компонентів у мові перекладу. Зрозуміло, що прості терміни цим способом не перекладаються. Йому підлягають передусім термінологічні словосполучення.

In the past two hours old-fashioned boarding ramps had been trundled from the terminal ... (11, с. 62).

За эти два часа с аэровокзала подошли к самолету старые трапы ... (12, с. 54).

У цьому прикладі термінологічному словосполученню *boarding ramps* відповідає простий термін *трапы*, таким чином у процесі перекладу було використано компресію, що призвело до зменшення кількості компонентів терміна.

He managed a controlled ditching, but though unhurt himself, his left foot was trapped by a jammed rudder pedal (11, с. 78).

Он сумел немного спланировать, но левая нога у него попала под педаль и там застряла (12, с. 65).

У цьому прикладі, перш за все, звертає на себе увагу неточність перекладу. Термін *ditching*, що позначає змушену посадку на воду, не перекладений. Замість нього невідомо звідки з'являється слово *спланировать*. Внаслідок такого перекладу не зрозумілим залишається факт, що головний герой дійсно був змушений зробити аварійну посадку на воду. Тільки у наступних реченнях це стає зрозумілим. Термінологічне словосполучення *jammed rudder pedal* підлягло компресії під час перекладу і перекладається як *педаль*.

Розширення структури терміна (10,8%) передбачає переклад зі збільшенням кількості елементів термінологічного сполучення і додавання семантичних компонентів у мові перекладу.

It was reassuring – to have the DC-9's taillight as a reference point ahead (11, с. 61).

Он как-то увереннее себя чувствовал, когда видел впереди хвостовые огни ДС-9 (12, с. 53).

У цьому випадку складний авіаційний термін *taillight*, що складається з двох основ *tail + light*, під час перекладу кальковано, але із розширенням значення терміна: замість складного терміна в оригінальному тексті у процесі перекладу маємо термінологічне словосполучення *хвостовые огни*. Крім того, як можна побачити, в процесі перекладу цього англійського терміна відбулася граматична трансформація зміни форми слова: одна змінилася на множину.

Описовий переклад відрізняється від розширення структури терміна тим, що в разі його використання в мові перекладу саме термін від-

сутній, замість нього є просто опис значення терміна загальноживаними словами. К той самий час розширення терміна під час його перекладу, як вже було помічено, передбачає вживання термінологічної одиниці в мові перекладу. Описовий спосіб було застосовано в трохи меншій кількості випадків – у 10,3%.

Behind the counters, ticket agents and supervisors ... had schedules and passage coupons spread out like orchestral scores (11, с. 27).

За стойками находилось вдвое больше кассиров и инспекторов ..., и перед ними, на дирижерском пульте, лежали расписания рейсов и схемы размещения пассажиров в самолете (12, с. 31).

Як можна побачити, термінологічне словосполучення *passage coupons* перекладено описовим способом як *схемы размещения пассажиров в самолете*.

Транскрипція та транслітерація становить 6,2%. Причому за допомогою них перекладаються тільки прості терміни.

It involved supervising all incoming flights in the west quadrant (11, с. 19).

Работать на Западном направлении – значит наблюдать за всеми самолетами, садящимися в западном квадранте (12, с. 25).

Як можна побачити, термін *quadrant* перекладений за допомогою транслітерації із поправкою на морфологію російської мови, тобто додано до слова закінчення *квадрант*.

Висновки і перспективи подальших розробок. На відміну від словникового перекладу термінів, особливо у спеціальному словнику, де переклад надається конкретний, суттєвий, де також можливе надання кількох варіантів перекладу (наприклад, транскрипція та калькування чи використання еквіваленту та інші), переклад термінів у художньому тексті має свої характерні риси. В першу чергу це стосується вибору перекладачами одного конкретного способу перекладу в кожному випадку. Незважаючи на те, що перекладачі роману, безсумнівно, консультувалися зі словниками стосовно перекладу термінів, залишається факт опущення ними в процесі перекладу незначної кількості термінів чи перекладу одних й тих самих термінів в різний спосіб. Останнє зауваження стосується, перш за все, використання певного способу перекладу певного терміна в одних фрагментах тексту та його опущення в інших фрагментах тексту. Це стає можливим саме в художньому тексті, де на переклад може впливати контекст чи певна ситуація мовлення.

У перспективи нашого дослідження входить подальше вивчення та аналіз термінів на матеріалі різних текстів (художніх та науково-технічних), встановлення закономірностей впливу структури термінів на їх переклад.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристов Н.Б. Основы перевода. Москва : Изд-во литературы на иностранных языках. 1959. 262 с.
  2. Суперанская А.В., Подольская Н.В., Васильева Н.В. Общая терминология: история и современность. Москва, 1989. 243 с.
  3. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка : учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва : Высш. шк., 1986. 295 с.
  4. Миньяр-Белоручев Р.К. Как стать переводчиком. Москва : Готика. 1999. 176 с.
  5. Голикова Ж.А. Перевод с английского на русский : учеб. пособие. Москва : Новое знание, 2003. 287 с.
  6. Пронина Р.Ф. Перевод научно-технической литературы : учеб. пособие для вузов. Москва : Высш. шк. 1986. 175 с.
  7. Циткина Ф.А. Терминология и перевод (К основам сопоставительного терминоведения). Львов : Выща школа, 1988. 157 с.
  8. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. Москва : Валент. 2009. 360 с.
  9. Вейзе А.А., Киреев Н.Б., Мирончиков И.К. Перевод технической литературы с английского на русский : Учеб. пособие. Минск : МГЛУ. 1997. 112 с.
  10. Федоров А.Ф. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) : Учеб. пособие. Санкт-Петербург : Филологический факультет СПбГУ; Москва : ООО «Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ». 2002. 416 с.
  11. Hailey A. Airport. Санкт-Петербург : КАРО, 2011. 640 с.
  12. Хейли А. Аэропорт. Окончательный анализ. Кишинев : Картя Молдовеняскэ. 1980. 560 с.
- REFERENCES**
1. Aristov N.B. (1959) Osnovy perevoda [Introduction to translation studies]. M.: Izd-vo literatury na inostrannyh jazykah. 262 s. [in Russian]
  2. Superanskaja A.V., Podol'skaja N.V., Vasil'eva N.V. (1989). Obshhaja terminologija: istorija i sovremennost' [General terminology: history and modernity]. M., 243 s. [in Russian]
  3. Arnol'd I.V (1986). Leksikologija sovremennogo anglijskogo jazyka: Ucheb. dlja in-tov i fak. inostr.jaz [Lexicology of modern English: Coursebook for institutes and modern languages faculties]. M.: Vyssh. shk. 295 s. [in Russian]
  4. Min'jar-Beloruchev R.K. (2003). Kak stat' perevodchikom [How to become a translator]. M.: Gotika. 1999. 176 s. [in Russian]
  5. Golikova Zh.A. (2003). Perevod s anglijskogo na russkij: Ucheb. Posobie [Translation from English into Russian: study guide]. M.: Novoe znanie. 287 s. [in Russian]
  6. Pronina R.F. (1986). Perevod nauchno-tekhnicheskoi literatury: Ucheb. posobie dlja vuzov [Translation of scientific and technical literature: study guide for universities]. M.: Vyssh. shk. 175 s. [in Russian]
  7. Citkina F.A. (1988). Terminologija i perevod (K osnovam sopostavitel'nogo terminovedenija) [Terminology and translation (Comparative terminology basics)]. L'vov: Vyshha shkola. 157 s. [in Russian]
  8. Vlahov S., Florin S. (2009). Neperevodimoe v perevode [What can't be translated in translation]. M.: Valent. 360 s. [in Russian]
  9. Vejze A.A., Kireev N.B., Mironchikov I.K. (1997). Perevod tehniceskoi literatury s anglijskogo na russkij: Ucheb. Posobie [Translation of technical literature from English into Russian: study guide]. Minsk: MGLU. 112 s. [in Russian]
  10. Fedorov A.F. (2002). Osnovy obshhej teorii perevoda (lingvisticheskie problemy): Ucheb. Posobie [General translation theory basics (linguistic problems)]. SPb.: Filologicheskij fakul'tet SPbGU; M.: ООО «Izdatel'skij Dom «FILOLOGIJa TRI». 416 s. [in Russian]
  11. Hailey A. (2011). Airport. SPb.: KARO. 640 s. [in English]
  12. Hejli A. (1980). Ajeroport. Okonchatel'nyj analiz [Airport. The Final Diagnosis]. Kishinev: Kartja Moldovenjaskje. 560 s. [in Russian]